

AJANKOHTAISTIEDOTE

Ikäihmisten raadin sähköpostijäsenille

Tämä tiedote korvaa Ikäihmisten raadin syyskuun kuukausikokouksen.

Tiedote on laajahko katsaus Ikäihmisten raadin näkökulmasta maaliskuusta tämän vuoden loppuun.

Sisältö:

1. Johdanto
2. Näkyvät ulostulot 1 – 8.2020
3. Syyskauden toiminnan suunnittelua
  - 3.1. Kuukausikokoukset, syyskausi 2020
  - 3.2. Vuorovaikutteinen yhteistoiminta julkishallinnon toimijoiden kanssa
  - 3.3. Yhteistoiminta Hämeenlinnan kaupungin ikäihmisten palvelutoimintojen kanssa
  - 3.4. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus (SOTE-uudistus)
  - 3.5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE)
4. Vanhusten viikko

1. Johdanto

Ikäihmisten raati on paneutunut ikäihmisten ongelmiin ja niiden ratkaisuihin kuukausikokouksien keskusteluissa, työryhmätyöskentelyissä ja kyselytutkimuksessa.

Olemme vaikuttajaelimenä ja ikäihmisten vertaisasiantuntijoina pyrkineet ja päässeet kaupungin toimintojen kanssa hyvän yhteistoimintapolun alkupäähän keskittyen kolmeen asiakokonaisuuteen: lähipalveluihin, tiedottamiseen ja asumiseen.

Korona-kansi on estänyt kokoontumiset ja johtanut etätyö- ja sähköisten viestintäkäytäntöjen kehittämiseen. Asioita, myös ikäihmisiä koskevia, on viety eteenpäin valtakunnallisella (Valtioneuvosto), maakunnallisella (Hämeen Liitto) ja paikallisella (kaupunki) tasolla niin virkamiestyönä kuin poliittisina päätöksinä.

Olen Ikäihmisten raadin puheenjohtajana seurannut tätä kehitystä tiedotusvälineistä, lukuisin virkamiesten ja poliittisten päättäjien kanssa käydyin keskusteluihin sekä webinaareissa ym. virtuaalokokouksissa.

Kokoan tähän tiedotteeseen raadin toiminnalle keskeisiä asiakokonaisuuksia.

2. Näkyvät ulostulot 1 – 8.2020

- Ikäihmisten vaikuttajaraadin esitys kaupunginhallitukselle ikäihmisten sosiaali-, terveys- ja asumispalveluiden edistämiseksi (28.4.2020)
- Lausunto keskikaupungin liikennesuunnitelmasta (Kaura, 9.6.2020)
- Asuminen; Ikäihmisten raati aktiivinen osallistuja
  - Esteettömyystyöryhmä (Hämeenlinnan kaupunki)
    - Toimintasuunnitelma hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämiseksi
    - Ikäihmisten näkökulma: Teemana turvallisuus → Kehitetään ympäristön esteettömyyttä.
  - Senioritalouden kehittämissuunnitelma (Monikansallinen hanke 2019 -2021)
    - Kehittää senioritalouden toimijoille avoimen tiedonhallinnon toiminta-alustan.
    - Suomen osuus: Älykäs rakennettu elinympäristö (HAMK Smart koordinoi)
- Media
  - Medijulkisuus auttoi merkittävästi KH:lle tehdyn ehdotuksen (28.4.2020) jatkokäsittelyä
    - Senioreille oma neuvola (Hämeen Sanomat 17.6.2020)
    - Ikäihmisten uusi normaali (Ikänurkka, Hämeen Sanomat 30.6.2020)

3. Syyskauden toiminnan suunnittelua

3.1. Kuukausikokoukset, syyskausi 2020

Paikka: Raatihuone, Valtuustosal

Aika: klo 16.30 – 18.00

Lokakuun kuukausikokous

Aika: to 15.10.2020

Aihe: Ikäihmisten terveydenhuoltopalvelut tänään ja lähitulevaisuudessa
Ikäihmisten palvelujohtaja Satu Ala-Kokko

Marraskuun kuukausikokous

Aika: ke 11.11.2020

Aiheet: Ikäihmisten asumisratkaisut; kouluttaja Terhi Loikkanen
Asumisosuuskuntahanke; MeKodit asumisosuuskunta, toim.joht. Elisa Pilli-Sihvola

Joulukuun kuukausikokous

Aika: to 3.12.2020

Aiheet: Uuden sosiaali- ja terveydenhoitajauudistuksen (SOTE) tilannekatsaus
Uuden hyvinvointi- ja terveystuennitelman (HYTE) tilannekatsaus

3.2. Vuorovaikutteinen yhteistoiminta julkishallinnon toimijoiden kanssa

- Ikäihmisten raati jatkaa vaikuttamistoimintaansa avoimen hallinnon periaatteiden mukaisesti. (avoin hallinto = yhteinen asiapohja ja vuorovaikutteinen keskustelu)
- Tämän syksyn aikana on menossa tai lähdössä useampia keskustelu- ja päätöskokonaisuuksia, jotka tulevat vaikuttamaan ikäihmisten arkielämään.
  - Yhteistoimintatahot ja painopisteet
    - Hämeenlinna kaupunki
      - tämä syksyn toiminnot
      - v. 2021 budjetti ja valtuustokauden vaihtuminen
    - SOTE-uudistus, Hämeen Liitto.
    - HYTE-suunnitelmat, kaupunki ja Hämeen Liitto

3.3.Yhteistoiminta Hämeenlinnan kaupungin ikäihmisten palvelutoimintojen kanssa

3.3.1. SOTE-lautakunnan ja ikäihmisten toimialan näkökulma

- Hämeenlinnan kaupungin tämän syksyn toimien ja v. 2021 budjettisuunnitteluun vaikuttaa keskeisesti budjettivaje (36 milj. €) ja sen seurauksena talouden tasapainottamisohjelma (28.10. 2019) ja sen toteutus, palvelurakennesuunnitelma.
- V. 2020 aikana on syntynyt budjetoitujen kuluylityksien lisäksi koronatoimien aiheuttamia ennakoinnattomia kuluja.
- Palvelurakennesuunnitelmaa – konsulttisen ja virkamiesten yhteistoiminnassa tekemää – on käsitelty elokuun aikana valtuuston webinaarissa ja sote-lautakunnan kokouksessa sekä talousarvioseminaarissa 30.8.2020.
- Kaupunki tiedottaa hallinnollisista päätöksistä.
- Nyt käydään reaalitoimenpidekeskustelua, on keskityttävä perustoimintaan.
  - Ikäihmisten osalta näistä toimista on tehty erillistoimintasuunnitelma v. 2020 – 2022.
  - Nykyiset toiminnot pyritään säilyttämään mahdollisuuksien mukaan.
  - Pitäjien perusterveydenhuoltoon ei ole tulossa muutoksia.
  - Kantakaupungin osalta Ojoisten ja Idänpään terveyskeskusten toiminta siirretään Viipurintien pääterveysaseman D-rakennukseen nykyinen toiminta ja väestövastuu säilyttäen. Siirto tämän vuoden aikana? kunhan toimitilat vapautuvat nykyisiltä käyttäjiltä.
  - Palveluseleiden käyttöä pyritään lisäämään.
  - Kotihoidon osuutta kehitetään, jotta kalliin pitkäaikaishoivan (7/24) tarvetta voitaisiin vähentää:
- Ikäihmisten toimintojen osalta tavoite on vuoden loppuun mennessä selvittää konkreettiset linjaukset, eli mitä kaupungin ikäihmisten organisaation on mahdollista toteuttaa lähivuosien aikana ikäihmisten hyväksi käytettävissä olevin resurssein.

3.3.2. Ikäihmisten raadin toiminta

- Ikäihmisten raadin toiminnan näkökulmasta on oleellista hahmottaa asiakokonaisuudet ja niiden yhteisvaikutus ja keskittyä niihin tosiasioihin, joihin voimme vaikuttaa lyhyellä ja pitemmällä aikavälillä
- Viestintä, tarkemmin ikäihmisten tiedon saannin epätasaisuus ja puutteet on noussut keskeiseksi ongelmaksi kesän aikana käydyissä keskusteluissa. Kun jätimme KH:lle (28.4.2020) esityksen ikäihmisten palveluiden edistämiseksi, sen yhtenä ehdotuksena oli ikäihmisten viestintäohjelman kehittäminen raadin esittämän kolmekohtaisen viestintäsuunnitelman pohjalta. Kaupungin resurssit eivät riitä tähän suunnitteluun nykyisten koronatoimien, budjetti- ja muiden akuuttien kiireiden keskellä. Kaupunki keskittyy digitalisointiin (viestintäsuunnitelmaehdotuksen kohdat 1.1 ja 1.2).
- Kaupungin taholta on esitetty, että Ikäihmisten raati tekee kokonaisvaltaisen ikäihmisten viestintäohjelman ja tuo sen kaupungin toimintaelinten käsittelyyn.(viestintäsuunnitelmaehdotuksen kohdat 1.3, 2 ja 3).
  - ikäihmisten palveluopas
  - perinteiset printtipalvelut
  - pitkän aikavälin, vuosittain toteutettava tiedotusprojekti
- Kaupunki mahdollistaa suunnitelman toteutuksen.
- Käsittelemme kaupungin ehdotusta Ikäihmisten raadin työryhmien yhteiskokouksessa 17.9.2020.

- Muita toimintapainotuksia voivat olla esim.
  - Omaishoidon toiminnan kehittäminen
  - Kotihoidon kehittäminen
  - Muistiongelmien korjaamistoimet
  - Terveyskeskusten tasaisempi käyttö
  - Asiakkaiden kohtelu asiantuntijakeskusteluissa

3.4. Sosiaali- ja terveysuudistus (SOTE-uudistus)

- Kanta-Hämeen Sote-uudistuksen suunnittelun ensivaiheen toteuttaa Hämeen Liitto kahdessa valtionrahoitteisessa hankkeessa.
  - Tavoitteena on laajamittainen toimintakulttuurin muutos ja yhteistyön vahvistaminen.
  - Hankekokonaisuuksien keskeinen tavoite on sote-palvelujen saatavuuden ja jatkuvuuden parantaminen ja sitä kautta entistä parempi asiakaskokemus.
- Hankkeet ovat alkuvaiheessa. Projektiasiantuntijoiden haku on käynnissä.
- Hankesuunnitelmat valmistuvat tämän vuoden aikana.

Hanke 1: Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelma, 2020 - 2022

- Hanke on toimintakulttuurihanke
  - Mitä muutoksia nykyiseen toimintakulttuuriin tulisi tehdä mm.
    - asiakasosallisuuden vahvistamisella,
    - johtamisen uudistamisella ja
    - toimintakulttuurin muutoksella.
- Painopistealueina ovat
  1. Uusi sote-keskus
Mahdollistaja, sujuvat asiantuntija-asiakassuhteet
  2. Lapsiperhesuunnitelmat
  3. Mielenterveys
  4. Omaishoito
- Sisällön kehitys
  - Jatkaa I&O hankkeen pohjalta (I&O = Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omaishoitoa)
    - Kotihoidon sisältötarpeet
    - Omaishoidon tuen malli
    - Kotiin tuotavat palvelut
    - Palvelunohjaus

Hanke 2. SOTE-rakenneuudistus, 2020 – 2021

- Tavoitteena on
  - kehittää
    - tietojärjestelmiä
    - johtamista
    - digipalveluja
  - parantaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) järjestämismalleja

3.5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE)

- Lausuntokierroksella olevassa sote-uudistuskiehdotuksen mukaan
  - Sote-maakuntien on yhteistyössä alueensa kuntien kanssa tuettava niitä asiantuntemuksellaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä
  - Kunnalla on vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ja ympäristöterveydensuojelusta
    - asetettava hyte-tavoitteet ja
    - määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet.

3.6. Ikäihmisten raadin toiminta SOTE- ja HYTE hankkeissa

- Lähipalvelut
Hanke 1:ssä on meneillään perustamisvaiheeseen sisältyvä olemassa olevien tiedon kokoamisvaihe. Olen keskustellut hankepäällikön kanssa ja lähettänyt hänelle KH:n ehdotuksen kohdan 1, lähipalvelut, materiaalikosteeseen. Päädyimme tähän ratkaisuun ikäihmisten palveluiden johdon kanssa käydyissä keskusteluissa.
- HYTE
Kanta-Hämeessä HYTE kuuluu hankkeen 1 toimintakokonaisuuteen.
- Edellä mainituista tosiseikoista seuraa, että ikäihmisten sote- ja hyte-palveluiden pitemmän aikavälin (2020 – 2023) kehittäminen ja uudistukset ovat sidoksissa Hämeen Liiton maakuntatasoisten hankkeiden edistymiseen. Saanemme tästä tietoa marras- joulukuun aikana. Käsittelemme tilannetta joulukuun kuukausikokouksessa. Seuraamme aktiivisesti hankkeiden etenemistä.

4. Vanhusten viikko

- Vanhustenviikkoa vietetään 4.-11.10.2020 teemalla: Onni on vanheta – Lyckan kommer med åldern.
- Koronapandemian kokoontumisrajoitusten takia Hämeenlinnassa ei järjestetä yhteistilaisuuksia. Sen sijaan teeman mukaisia videointeja ja striimauksia tullaan järjestämään runsain mitoin.
- Kaupungin verkkosivuille tulee näistä kooste.

Ikäihmisten raati on aktiivisesti mukana ikäihmisten arjessa.

Tule mukaan aktiiviseen toimintaamme! Tuo mukaan ystäväsikin!

Syysterveisin

Pentti Repo

Ikäihmisten raadin puheenjohtaja

penttirepo53@gmail.com

050 337 2877